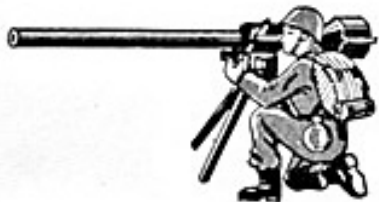

Reisler figurer - Kanonskytte med 75 mm dysekanon

Indledning

I fortsættelse af min omtale af Reislers soldaterserie følger her en omtale af endnu en af de figurer, som Reisler producerede i samarbejde med Hæren¹, og ikke - som hovedparten af Soldaterserien - mere eller mindre kopierede fra Timpo.

Kanonskytte med 75 mm dysekanon

Reisler figur nr. 1038 - Kanonskytte med 75 mm dysekanon. Fra [Reisler modelfigurer, soldater](#).

Figuren blev annonceret i Legetøjstidende, februar 1955, og er formentlig i kraft af samarbejdet med Hæren, en ganske nøjagtig gengivelse af såvel dysekanon som skytte.

Af ukendte årsager valgte Reisler dog at betegne dysekanonen som en ”20 mm kanon”, og ikke med den korrekte kaliberangivelse - 75 mm dysekanon M/50. Våbnets amerikanske betegnelse var *Recoilless Rifle 75mm M20*, men om det er ”M20”, der har givet anledning til den forkerte kaliberbetegnelse, vides ikke.

Dysekanonen blev også solgt uden skytte; her bar den katalognummeret 1039.

75 mm dysekanon M/50

75 mm dysekanon M/50. Fra Kilde 1.

Billedet viser skytten (til venstre) og hjælper 1.

Hjælper 1s funktion ved bl.a. at sikre, at der ikke befandt sig personel, ammunition eller materiel 25 m bag dysekanonen, da de derved ville blive udsat for granatens bagflamme (bagblæst). Området betegnedes som fareområdet; yderligere 15 m bagud var et sikkerhedsområde, hvor det krævedes, at personel hér skulle vende ryggen mod kanonen under skudafgang.

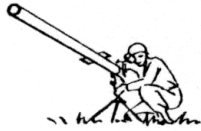
Sammenlignes Reisler skytten med billedet, genkendes såvel paksæk, gasmaskehylsteret og feltspaden. Kun feltflasken på Reisler figuren er af ældre model, og ikke den M/51 model, som skytten på billedet bærer.

¹ Se [Reisler figurer - Om Reislers soldaterserie](#); et andet eksempel på en rent dansk figur er den liggende skytte med maskingevær m/48 (katalognummer 34), som er omtalt i [Reisler figurer - Maskingeværskytter](#).

Organisation

Kanondel. *omfatter bl. a.*

**6 stk. 75 mm
rekylfri kanon**

Organisation af en kanondeling. Fra Kilde 2.

Dysekanonen indgik i Fodfolksbataljonens tunge kompagni og en kanondeling bestod af 6 kanongrupper (og en kommandogruppe).

Hver kanongruppe bestod (i 1952) af:

- Gruppetfører
- Skytte
- Hjælper 1 og 2
- Forsyner 1, 2 og 3
- Motorvognsfører.

Reglementet foreskriver bl.a. følgende:

Kanonen betjenes under skydning normalt af to mand, skytten og hjælper 1. I nødsfald skal dog én mand kunne betjene kanonen. Hjælper 2 klargør ammunitionen og er kanongruppens næstkommanderende. Forsynerne samt motorvognsføreren sørger for fremføring af ammunition. Skytte, hjælpere og forsynere skal være således uddannede, at enhver af dem om fornødent kan overtage en af de andres hverv.

Mandskabets pladser og stillinger ved kanonen:

Gruppetføreren indtager sin plads på et sted, hvorfra han kan lede kanonens ild (normalt til venstre for kanonen).

Skytten til venstre for kanonen:

Knælende på højre knæ med knæet foran trefodens bagben,

Knælende på begge knæ med højre knæ foran bagbenet eller

Siddende med benene foran forbenet (trefoden lavt opstillet

Hjælper 1 anbringer sig på højre side med front mod kanonen

Reisler fremstillede ikke hjælperen eller de øvrige figurer, som indgik i kanonbesætningen. Ved hjælp af forskellige andre figurer kan man dog sagtens opstille en passende kanongruppe.

Ammunition

Krigsammunitionen omfattede såvel brisant-, brisantpanser- og røggranatpatroner, jf. nedenstående oversigt (fra Kilde 1):

6. afsnit. Ammunitionen.

19. BETEGNELSE OG DATA.

Anvendelse	Betegnelse		Granatpatr		Projektile				Brandrør	
					Ladning		Mærkning x)			
	Dansk	Amerikansk	Vægt kg.	Længde cm.	Vægt kg.	Type		Vægt kg.	Model	Virkemåde
Krigsammunition	75mm brisantgranatpatron M/50	Cartridge, HE,M309 (T 38) for 75mm rifle	9,92	73,5	6,54	TNT	0,68	Olivengrøn, gul skrift, TNT	M51A4	Stødrør, hurtigv. eller 0,05 sek. fors.
do.	75mm brisantpansergranatpatron M/50	Cartridge, HE,AT,M310 (T39) for 75mm rifle	9.28	73,5	5.94	Pentrylhul-lad.	0,45	Olivengrøn, gul skrift, HEAT	M62A1	Inertirør uden for-sinkelse
do.	75mm røggranatpatron M/50	Cartridge, smoke, WF, M311 (T40) for 75mm rifle	10,26	73,5	6.83	Fosfor	0.61	Grå, med en gul ring, gul skrift, WP SMOKE	M57	Stødrør, hurtigvir-kende
Øvelsesammunition	75mm øvelsesgranatpatron M/50	Cartridge, TP,M309 (T38) for 75mm rifle	10,24	73,5	6,54	Sortkrudt	0,1	Blåhvid skrift, TP	M51A4	Stødrør, hurtigvir-kende eller 0,05 sek. fors.
do.	75mm eksercergranatpatron M/50	Cartridge, TP,M309 (T38) for 75mm rifle	9,92	73,5	6.54			Eksercerbrandrør		

x) På brisant- og røggranatpatronen er projektilet påmalet et eller flere gule kryds. Disse kryds angiver granatens vægtklasse, idet to kryds angiver normal vægt. Hvis der er færre eller flere end to kryds på projektilet, skal skydetabellens korrektioner for vægtafvigelse anvendes, jfr.pkt.57.

- 23 -

Skudvidder

Største skudvidde for brisantgranatpatron	6.350 m	Gennembrydningsevnen over for panser beskrives som "indtil 140 mm"
Største skudvidde for røggranatpatron	6.400 m	
Største skudvidde for brisantpansergranatpatron	6.575 m	

Afslutning

Skytten blev også fremstillet som "negersoldat" i rød-blå uniform. Denne figurtype blev i 1960 afløst af mere politisk korrekte fjendtlige² soldater i grå uniform.

Yderligere oplysninger om Reisler figurer kan findes på Tonni Hansens hjemmeside [Reisler modelfigurer](#) samt i min artikel [Reisler figurer - Om Reislers soldaterserie](#).

Kilder

1. *Lærebog for hærens menige, Del 1*, Forsvarskommandoen, november 1954.
2. *Orientering og vejledning vedrørende fodfolksbataljonens sammensætning og lette våben*. Udgivet af Generalkommandoen, 1951. Hæftets organisatoriske planche er gengivet i [Om dansk fodfolk 1950-1951 - Fodfolksbataljonen](#).
3. *Reglement for 75 mm dysekanon M/50 (Udkast)*, Generalinspektøren for Fodfolket, København, maj 1952.
4. [US Recoilless Rifle 75mm M20](#) (Military/Info Home Page). Siden indeholder mange henvisninger til forskellige amerikanske reglementer mv. Fotokopier kan (kunne?) købes af det meste.
5. [Recoilless Rifle 75mm M20](#) (Roberts Armory Home Page).
6. *Den sovjet-russiske hær (taktik og organisation)*, udgivet af Hærkommandoen, januar 1958; oprindeligt udgivet i juni 1951.
7. *Lærebog for hærens menige*, Hærkommandoen, november 1962.

² Den datidige danske hærs betegnelse for "fjenden" var Fantasien, jf. bl.a. forordet til Kilde 6.

8. *Infantry Weapons during WWII*, Tamiya News, Volume 2, No. 10, udgivet i begyndelsen af 1980'erne.
9. *Svenske våben i den danske hær 1946* af kaptajn I.V. Vorsling, Dansk Artilleri-tidsskrift, 4. hæfte, august 1946, side 105-122.
10. *Hjälp till Danmark - Militära och politiska förbindelser 1943-1945* af Ulf Torell, Allmänna Förlaget, Stockholm 1973, ISBN 31-38-01693-1.
11. *Lærebog for hærens menige, Del 1*, Krigsministeriet, 1950.
12. *Lærebog for hærens menige, Del 1*, Forsvarskommandoen, november 1954.
13. *Orientering og vejledning vedrørende fodfolksbataljonens sammensætning og lette våben*. Udgivet af Generalkommandoen, 1951. Hæftets organisatoriske planche er gengivet i [Om dansk fodfolk 1950-1951 - Fodfolksbataljonen](#).

Per Finsted